

- концепції української державності: історія та сучасність;
- теоретико-правові та практичні аспекти вирішення правових спорів;
- кількісні та якісні характеристики сучасної правової системи;
- правова невизначеність як характеристика правової системи;
- сучасні системні теорії права та системний аналіз взаємодії правових систем;
- проблеми правової інтеграції;
- правова аргументація як вимога верховенства права;
- сучасні моделі правозастосування;
- формальна визначеність права.

Практичного спрямування мають організація та проведення загальноукраїнських наукових шкіл з метою актуалізації та міждисциплінарного дослідження проблем теорії та філософії права; організація та проведення міжнародних наукових конференцій, круглих столів із залученням юристів-практиків. Державних службовців, суддів для обговорення актуальних питань розвитку юридичної науки та практики. За результатами наукових заходів публікувати їх матеріали, резолюції, висновки; залучення студентів до роботи Наукової школи шляхом проведення системних практик на базі створених дослідницьких груп «Дискусійний клуб 260» та «Теоретико-історичні правові дебати»; налагодження міжнародної співпраці з академічними та науково-дослідними установами інших держав, підписання угод і меморандумів з метою поглиблення теоретико-правових та філософсько-правових проблем в контексті євроінтеграційних процесів та післявоєнної відбудови України.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-509-2-5>

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ЯК ГАРАНТІЯ БЕЗПЕЧНОГО БІЗНЕС СЕРЕДОВИЩА

Гоняна Катерина Володимирівна

*студентка III курсу факультету міжнародної торгівлі та права,
Державний торговельно-економічний університет
м. Київ, Україна*

Захист прав споживачів є важливою складовою правової системи, що завжди відігравав ключову роль у забезпеченні справедливості в суспільстві. Історично, держава прагнула захищати найбільш уразливі категорії населення, серед яких споживачі займають особливе місце. У ринкових відносинах саме вони часто опиняються в позиції слабшої сторони та стикаються з численними загрозами, такими як продаж

неякісної або небезпечної продукції, нав'язування непотрібних або прихованих послуг, введення в оману за допомогою реклами, недоступність інформації про реальну вартість чи характеристики товару.

З метою врегулювання цих питань та встановлення базових гарантій державного захисту, ще у 1991 році був прийнятий Закон України «Про захист прав споживачів» (далі – Закон). Цей Закон регулює відносини між споживачами товарів, робіт і послуг та виробниками і продавцями товарів, виконавцями робіт і надавачами послуг різних форм власності, встановлює права споживачів, а також визначає механізм їх захисту та основи реалізації державної політики у сфері захисту прав споживачів [1]. У ньому встановлено основні права та обов'язки споживачів та виробників і продавців товарів, виконавців робіт і надавачів послуг, визначено правовий механізм їх захисту, а також правові засади діяльності органів державної виконавчої влади у сфері захисту прав споживачів, на які покладено державний контроль за додержанням законодавства про захист прав споживачів, забезпечення реалізації державної політики щодо захисту прав споживачів. Основним недоліком цього Закону є те, що його було прийнято далекого 1991 року в часи, коли про цифрову трансформацію мова взагалі не велась. Як наслідок, на сьогоднішній день до сучасних реалій він слабо пристосований і інтернет -магазини стали реальністю не так давно, а високотехнологічні товари раніше не мали такого широкого вжитку. Відповідно вже буденні для нас речі перебувають в «сірій зоні» законодавства України. Багато правових явищ, таких як: цифрова послуга, комерційна гарантія та маркетплейс не визначені на законодавчому рівні або прописані надто примітивно та слабо для захисту прав споживачів. Разом з тим слід згадати зобов'язання, взяті Україною перед Європейським Союзом, які включають у себе і реформу цієї сфери також [2, 251].

У наш час значення правового захисту споживачів лише посилюється через активний розвиток цифрової торгівлі, появу нових форм послуг та зміни у поведінці споживачів. Саме такими змінами мотивовано необхідність модернізації законодавчих актів, що регулюють суспільні відносини у сфері захисту прав споживачів. Така модернізація знайшла свій прояв у створенні нової редакції Закону. 10 червня 2023 року Верховна Рада України ухвалила в цілому євроінтеграційний законопроект №6134 «Про захист прав споживачів». Документ спрямований на те, щоб наблизити українські правила у сфері захисту прав споживачів до європейських стандартів та забезпечити їх відповідність підходам і практиці, що діють у країнах ЄС. Серед змін які впроваджує новий Закон, виділяють наступні: врегулювання сфери електронної торгівлі; закріплення принципів захисту прав споживачів (принцип пріоритетності прав та інтересів споживачів); запровадження електронної форми гарантійних документів; оновлення регулювання в

частині забезпечення права споживачів на інформацію про продукцію; закріплення нових підходів до тлумачення нечесної комерційної практики.

Цікавою є думка Ангеліни Фурман з якою не можливо не погодитися, що новий Закон “Про захист прав споживачів” допоможе наблизити національне законодавство в сфері захисту прав споживачів до принципів та практик ЄС. Набуття чинності цим Законом значно підвищить рівень захисту прав споживачів у сфері електронної торгівлі. Крім цього, оновлене регулювання зменшує ризики нечесних комерційних практик, зокрема у сфері електронної комерції, оскільки суб’єкти господарювання матимуть рівні умови для здійснення електронної торгівлі та чесної конкуренції [3].

Після закінчення воєнного стану на нас чекає низка важливих змін у законодавстві. Серед них, набуття чинності новою редакцією Закону України «Про захист прав споживачів» від 10.06.2023 № 3153-IX. Закон вступає в дію через один рік з дня його офіційного опублікування, але не раніше дня припинення чи скасування воєнного стану. Окремі його положення мають спеціальні строки набрання чинності через один рік з дня його опублікування, але не раніше дня припинення чи скасування воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, крім: частин сьомої – одинадцятої статті 11 цього Закону, які набирають чинності через рік з дня набрання чинності цим Законом; положень про Портал е-покупець, які набирають чинності з дня введення в експлуатацію Порталу е-покупець відповідним рішенням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері цифрової економіки, але не пізніше ніж через три роки з дня набрання чинності цим Законом. Після введення в експлуатацію Порталу е-покупець суб’єкти електронної комерції, що реалізують товари, виконують роботи, надають послуги з використанням інформаційно-комунікаційних систем, зобов’язані зареєструватися на Порталі е-покупець протягом шести місяців з дня введення його в експлуатацію [4].

Отже, захист прав споживачів займає важливе місце в системі правовідносин, врегульованих законодавством. У зв’язку з їх активним розвитком та зміною, удосконалюється відповідно і нормативно-правове регулювання. Після того як Закон буде діяти в новій редакції, на бізнес та побутових споживачів чекає багато змін, зокрема, створення Порталу е-покупець, удосконалення механізмів надання інформації про товари та послуги, впровадження електронних гарантійних документів, а також чіткіше регулювання електронної торгівлі. Це сприятиме підвищенню рівня прозорості, захисту прав споживачів та розвитку чесної конкуренції відповідно до європейських стандартів. Зміни передбачені новою редакцією Закону, безумовно, матимуть позитивний

вплив на механізм регулювання суспільних відносин у сфері купівлі-продажу товарів, виконання робіт та надання послуг.

Література

1. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text> (дата звернення: 04.05.2025).

2. Талдонова К.Г. юридичний аналіз захисту прав споживачів у цифровій сфері. Наукові записки. Серія: право scientific notes. Series: law, Випуск 14, 2023. С.251.

3. Фурман.А. Реформа захисту прав споживачів: що змінить новий євроінтеграційний Закон// LIGA ZAKON, 2023 URL:https://biz.ligazakon.net/analytics/220683_reforma-zakhistu-prav-spozhivachv-shcho-zmnit-noviy-vrontegratsyniy-zakon.

4. Про захист прав споживачів: Закон України від 10.06.2023 року № 3153-IX/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3153-20/conv#Text> (дата звернення: 04.05.2025).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-509-2-6>

КЛАСИФІКАЦІЯ ПРИНЦИПІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Гришина Наталія Вікторівна

кандидат юридичних наук, доцент,

завідувачка кафедри державно-правових дисциплін

юридичного факультету,

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

м. Харків, Україна

Сучасна правова наука визнає принципи права базовим елементом, що формує зміст будь-якої галузі права, визначаючи її структуру, основні поняття, функціональне призначення та напрямки розвитку. Поряд з цим, на теоретичному рівні не достатньо висвітленими залишаються проблеми визначення переліку принципів адміністративного права та їх класифікації. Реформування адміністративного права має супроводжуватися поглибленим аналізом потенціалу кожного з принципів адміністративного права, визначенням ролі та функцій всієї системи цих принципів. Доцільним є також перегляд існуючого переліку принципів з урахуванням загальноєвропейських стандартів, що сприятиме модернізації вітчизняного адміністративного права та узгодження його принципів з принципами європейського права.